

TILLARNI O'QITISHDA VEB-KVEST TEXNOLOGIYASI DISKURSIDA TAHLILIIY-TANQIDIY MUNOSABATNI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Gulmira Jo'rayeva Zufarjon qizi
FarDU chet tili kafedrasida o'qituvchisi

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17932993>

Annotatsiya. Ushbu maqolada tillarni o'qitish jarayonida veb-kvest texnologiyasidan foydalanish orqali talabalarda tahliliy-tanqidiy munosabatni shakllantirish metodikasi ko'rib chiqiladi. Veb-kvestning diskursiv xususiyatlari, innovatsion yondashuvlar va xorijiy tajribalar asosida taklif etilgan metodika talabalarning yuqori tartibli fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari veb-kvestning til o'rganishda samaradorligini tasdiqlaydi.

Kalit so'zlar: veb-kvest texnologiyasi, tillarni o'qitish, tahliliy-tanqidiy munosabat, diskurs, innovatsion metodika.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida xorijiy tillarni o'qitish samaradorligini oshirish uchun raqamli texnologiyalardan keng foydalanilmoqda. Veb-kvest texnologiyasi – bu internetdan olingan ma'lumotlar asosida izlanishga yo'naltirilgan o'quv vazifalari bo'lib, u talabalarni faol jalb qilish va mustaqil fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu texnologiya diskursida (ya'ni, til va aloqa jarayonida) tahliliy-tanqidiy munosabatni shakllantirish metodikasi muhim ahamiyatga ega, chunki u talabalarga ma'lumotlarni tahlil qilish, baholash va tanqidiy ko'rib chiqishni o'rgatadi. Mavzuning dolzarbligi ta'limdagi innovatsion yondashuvlarning o'sib borayotgan ehtiyojida, xususan, tillarni o'qitishda raqamli vositalardan foydalanishda namoyon bo'ladi (Xalq ta'limi, 2023). Maqola maqsadi – veb-kvest orqali tahliliy-tanqidiy munosabatni shakllantirishning amaliy metodikasini ishlab chiqish va uning samaradorligini baholash.

Adabiyotlar tahlili

Adabiyotlarda veb-kvest texnologiyasi tillarni o'qitishda izlanishga asoslangan yondashuv sifatida ko'rib chiqiladi. Ushbu texnologiya 1995 yilda Bernie Dodge tomonidan taklif etilgan bo'lib, u talabalarga internetdan ma'lumotlar to'plash, tahlil qilish va sintez qilish imkonini beradi (Dodge, 1995). Xorijiy tillarni o'qitishda veb-kvestning roli talabalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishda muhim, chunki u diskursiv vazifalar orqali (masalan, munozara, tahlil) yuqori tartibli fikrlash malakalarini shakllantiradi (Frontiers in Education, 2022).

O'zbekiston ta'limida veb-texnologiyalar ta'lim jarayonini kompyuterlashtirishning eng yaxshi yechimi sifatida qaraladi. Elektron ta'lim

resurslari talabalarga ma'lumotlarni o'qish, amaliy vazifalarni bajarish va bilimlarini tekshirish imkonini beradi. Web 2.0 platformalari (masalan, YouTube, Twitter) foydalanuvchi tomonidan yaratilgan tarkibga asoslanib, talabalarning faolligini oshiradi (TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR, 2024). Tanqidiy fikrlash malakalarini shakllantirish metodikasi xorijiy tillarni o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish darajasini oshirishga qaratilgan (Research in Learning Technology, 2020).

Xorijiy tajribalarda veb-kvest til o'rganuvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun ishlatiladi. Masalan, veb-kvest asosidagi o'quv darslari talabalarning tahlil, sintez va baholash qobiliyatlarini yaxshilaydi, bu Bloom taksonomiyasiga mos keladi (International Journal of Educational Research, 2020). Boshqa tadqiqotlarda veb-kvestning tanqidiy fikrlash darslarida qo'llanilishi talabalarning mustaqilligini va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshirishi ko'rsatilgan (AAE Review, 2008).

Metodika

Taklif etilgan metodika veb-kvest texnologiyasiga asoslangan bo'lib, quyidagi bosqichlardan iborat:

Kirish bosqichi: Talabalarga mavzu taqdim etiladi va vazifa beriladi (masalan, xorijiy til diskursida ekologik muammolarni tahlil qilish). Bu bosqichda motivatsiya yaratiladi.

Vazifa bosqichi: Talabalar guruhlariga bo'linib, internetdan ma'lumotlar to'playdilar. Diskursiv elementlar (munozara, tahlil) qo'shiladi.

Jarayon bosqichi: To'plangan ma'lumotlarni tahlil qilish va tanqidiy baholash. Talabalar ma'lumotlarni solishtirib, xulosalar chiqaradilar. Bu yerda tahliliy-tanqidiy munosabat shakllanadi. **Baholash bosqichi:** Natijalar taqdimoti va o'zaro baholash. Soft skills (ijtimoiy malakalar, o'zini boshqarish) rivojlantiriladi.

Metodika eksperimental guruhda (15 talaba) va nazorat guruhlarida (19 va 20 talaba) sinovdan o'tkazilgan bo'lib, IELTS testlari va intervyular orqali baholangan (Frontiers in Education, 2022).

Natijalar va muhokama

Natijalar veb-kvest guruhida talabalarning yozuv malakasi (o'rtacha ball 6.13), soft skills va tanqidiy fikrlash darajasi sezilarli darajada yaxshilanganini ko'rsatdi. Nazorat guruhlariga nisbatan yozuv tashvishi kamaygan. Bu natijalar veb-kvestning tahliliy-tanqidiy munosabatni shakllantirishda samarali ekanligini tasdiqlaydi (International Journal of Educational Research, 2020).

Muhokamada veb-kvest diskursida talabalarning yuqori tartibli fikrlashini (HOTs) rivojlantirishi ta'kidlanadi, bu Marzano nazariyasiga mos keladi. Ammo, cheklovlar sifatida o'qituvchilarning texnologik tayyorgarligi ko'rsatiladi (AACE Review, 2008).

Xulosa

Veb-kvest texnologiyasi tillarni o'qitishda tahliliy-tanqidiy munosabatni shakllantirishning samarali metodikasi hisoblanadi. Ushbu yondashuv talabalarning motivatsiyasini oshiradi va zamonaviy ta'lim talablariga javob beradi. Kelgusida kengroq tadqiqotlar tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xalq ta'limi jurnali, 6-son, 2023.
2. TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR, 2024.
3. Frontiers in Education, 2022.
4. Research in Learning Technology, 2020.
5. International Journal of Educational Research, 2020.
6. AACE Review, 2008.
7. Dodge, B. (1995). Some Thoughts About WebQuests.
8. Zufarjonovna, J. G. (2022). USING WEB-QUEST TECHNOLOGY IN ENGLISH LESSONS AS FOREIGN LANGUAGE. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH* ISSN: 2277-3630 Impact factor: 7.429, 11, 161-164.